

BÉL Mátyás: Veszprém vármegye leírása. (A Veszprém Megyei Levéltár
Kiadv. 6.) Szerk.: MADARÁSZ Lajos. Veszprém, 1989. 87. oldal
https://library.hungaricana.hu/hu/view/VESM_06/?pg=126&layout=s

Város-Löd Kis-Lödtől egy ágyúlövésnyire van nyári napkelte felé túl egy dombocskán a völgyben, amelyen a Torna patak folyik keresztül, mely nem messze a falucskától a tőle északra fekvő hegy oldalából buzog elő. Ugyanazon a patakon Város Löd alatt, ugyanabban a völgyecskeben drammányi távolságra van egy fűrészmalom és egy üveghuta a német munkásoknak néhány odaépített házacskaival; ezt Pilyének, szláv nyelven Pylának nevezik. De Város Löd is németek települése, akiket néhány évvel ezelőtt Würtzburgból, Mainzból, sváb földről és más német tartományokból hoztak ide. Ők foglalták el ezt az annyira beerdősült és egyenetlen helyet, hogy sem házépítésre való teret nem láttak, még sokkal kevésbé szántóföldnek és rétnek valót; de kivételes igyekezettel kiirtották a területet és gondosan megművelték.

S miután meggyarapodtak, aztán már saját papjuk is van, katolikus, az ő német nyelvükön s megépített templomukban tisztelik Istent. A falu nyugati végén egykor nagyszerű és tágas templom állt, de nagy fák nőtték be, elhagyottá vált; ám csekély költséggel helyrehozható. Ugyanott nyomai láthatók, amint az közszájon forog, a templáriusok hajdani kolostorának. De Kis Lödön is van észak felé egy kijavítható templom. Egyébként a város-lödi hegyből nemcsak a Torna, hanem a Bitva is ered; az előbbi ez északi, amaz déli oldalán. Az erdő és a legelő közösen mindhárom falucskáé, de szántóföldjeik és kaszálóik külön-külön vannak.

28. oldal

Torna. Ugyanabba ömlik a Torna is, amely nyári napkeltétől téli napnyugta felé folyik. Városlöd és Pilye alatt a Bakonyi erdőkből ömlik alá és gyors folyását az említett irányba előbb Ajka, majd Berénd és Tósok falvak felé veszi.